

راهکاری در راستای تجدید حیات بافت تاریخی شهر به جهت توسعه و ایجاد قطب گردشگری پایدار (نمونه موردی محله لاله زار تهران)

الهه نیائی^۱*

۱- کارشناسی ارشد معماری، تهران نیایش شرق، e.niaie@gmail.com

چکیده

کشور ایران هزاران سال عرصه حضور گردشگران را فراهم نموده و نه تنها از لحاظ استراتژی و سرزمینی مورد توجه بوده بلکه در زمینه های هنری و فرهنگی نیز محققان و اندیشمندان را به سوی خود جذب کرده که معماری و شهرسازی از نمونه های بارز این عنصر است. این ارزش ها نمایشی از خلاقیت و هنر ایرانی را برای گردشگران کنجکاو در هر یک از شهر ها فراهم و از میان آن ها، تهران نیز در سده گذشته توانسته ذهن جستجوگر گردشگران را به خود جلب کند. این ایده و تفکر (مکانی برای جذب گردشگر) در اواخر حکومت قاجار با مدلی از خیابان شانزه لیزه در بخشی از باغ سلطنتی تهران به نام خیابان لاله زار تحقق یافت که فواید اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و گردشگری فراوانی را به دنبال داشت ولیکن پس از مدت زمانی بنا به دلایلی دچار رکود و افول گردید. با عنایت به وجود چنین پیشینه، پتانسیل های مادی و معنوی تلاش در خصوص تجدید حیات این مکان پر خاطره و با هویت مثبت برای گردشگران داخلی و خارجی امری ضروری و حیاتی خواهد بود. پژوهش مذکور به منظور دستیابی به توسعه و استمرار قطب گردشگری پایدار، با روش توصیفی - تحلیلی و با جمع آوری اطلاعات به شیوه کتابخانه ای و میدانی اقدام به تهیه طرح و راهکار پیشنهادی نموده، که نتایج حاصل از آن نیز بدین شرح می باشند: جلوگیری از مداخلات تخریب گر که با روش مرمت محض و موزه ای تک بناهای باقی مانده در بافت تاریخی و نماسازی ها در حال انجام می باشد. بازآفرینی یک بلوک در جهت انسجام بخشیدن به بافت و حفظ ارزش های نهفته در آن (به عنوان نمونه)، تا نقطه آغازی باشد برای باززنده سازی سایر بخش های مشابه به مرور زمان در محور تاریخی- فرهنگی شهر تهران.

واژه های کلیدی: توسعه پایدار، قطب گردشگری، بافت تاریخی، تجدید حیات، لاله زار

۱- مقدمه

به روایت مورخین، ایران در طول تاریخ چند هزار ساله خود همواره مهد علم، فرهنگ، تمدن و خاستگاه هنر و زیبایی بوده و به همین دلیل نیز از گذشته ای دور پیوسته مشتاقان تمدن و فرهنگ، دیدار از این سرزمین را بر خود فرض می دانستند. هم اکنون نیز بر اساس معیارهای سازمان یونسکو کشور ایران یکی از ده کشور برجسته باستانی و تاریخی جهان محسوب می شود. با وجود چنین پتانسیل های ارزشمندی هنوز نتوانسته ایم به جایگاه شایسته ای در جهت توسعه و ایجاد قطب گردشگری پایدار نایل گردیم. در این زمینه در بین شهر های ایران، تهران با وجود اهمیتش در سده گذشته و دارایی های مادی و معنوی بسیارش با چالش های زیادی روبرو است. بافت تاریخی تهران یکی از عوامل اصلی ارائه ارزش های تاریخی، هنری و تجسم نمادها، نشانه ها و خاطره های هویت بخش می باشد که بواسطه تغییرات نامناسب کالبدی، اجتماعی و فرهنگی صورت گرفته در آن، اینک تمام هستی شهر دچار بی هویتی شده است.